

Historia – Oświecenie

Oświecenie w Europie

- XVIII wiek
- okres rewolucyjnych odkryć naukowych
- wiedza i rozum miały tu szczególne znaczenie

Nauka

- **Izaak Newton**
 - angielski fizyk, astronom, matematyk
 - sformułował prawo ciążenia
 - sformułował 3 Prawa Dynamiki
- **Antoine Lavoisier**
 - francuski chemik
 - skład powietrza i wody
 - eksperyment skroplenia pary wodnej
- **Karol Linneusz**
 - szwedzki lekarz, botanik
 - twórca klasyfikacji gatunków
 - dwuczłonowe nazewnictwo w biologii
- **Anders Celsjusz**
 - szwedzki fizyk, astronom
 - skala Celsjusza (początkowo 100° zamarzanie, 0° wrzenie)
- **Benjamin Franklin**
 - amerykański polityk, filozof
 - Ojciec Założyciel USA
 - piorunochron

Filozofia

- empiryzm
 - wiedza człowieka płynie z doświadczenia
 - **John Locke**
 - anglik

- racjonalizm
 - najważniejszy jest rozum
 - człowiek rozumny = oświecony
 - **Francois-Marie Arouet (Voltaire)**
 - francuz
 - bliskie kontakty z dworami Prus i Rosji
 - najważniejsza jest wolność
 - **Denis Diderot**
 - francuz
 - podróżował po dworach monarchów
- przeciwnicy absolutyzmu
 - **Jean-Jacques Rousseau**
 - francuz
 - równość – „Umowa Społeczna”
 - republika najlepszą formą rządów
 - idea wychowania dzieci w zgodzie z naturą – „Emil, czyli o wychowaniu”
 - **Karol Ludwik Monteskiusz**
 - francuski prawnik
 - krytykował absolutyzm, popierał monarchię parlamentarną
 - trójpodział władzy – „O duchu praw”
- deizm
 - Bóg, chociaż stworzył świat, nie ingeruje w jego funkcjonowanie
- ateizm
 - Boga nie ma, bo nie ma dowodów
 - Bóg nie stworzył świata, wszystko powstało samoistnie z materii
- wolnomularstwo / masoneria
 - tajne spotkania arystokracji i bogatego mieszczaństwa
 - rozmowy, wymiana poglądów
 - moralne doskonalenie człowieka
 - podważało autorytet kościoła, więc zostało zakazane
- salony literackie
 - spotkania w pałacach / kamienicach dla każdego
 - prezentowanie utworów literackich, dzieł sztuki, eksperymentów

- rokoko
 - prąd w sztuce na początku XVIII w.
 - rocaille (muszla)
 - mała forma, dużo ozdób
 - np. Pałac Zwinger (Drezno), pałac Sanssouci (Poczdam)
- klasycyzm
 - prąd w sztuce w drugiej połowie XVIII w.
 - powrót do wzorów antycznych spowodowany odkryciem Pompejów
 - budynki jak rzymskie świątynie, rzeźby jak starożytne
 - np. kościół św. Magdaleny w Paryżu, Brama Bradenburska,
„Paulina Bonaparte jako Wenus zwycięska” – **Antonio Canova**,
„Przysięga Horacjuszy” – **Jacques Louis David**